

SLOVENSKI NAROD

Izjave vseh dan popoldne, izvenredni delovni in prazniški. — Inzerati do 30 petk 4 2 D., do 100 vrt 20 50 p., večji inzerati petk 4 D.; notice, poslane, izjave, reklame, prekliti beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D., za inozemstvo 420 D.

Upraviščno: Knjižna ulica št. 8, pritišče. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knjižna ulica št. 8, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Izigravanje državnega uradništva

Včeraj je bila zaključena načelna debata o proračunu in državnem proračunu za l. 1926/27 je bil z glasovi vladne večine v načelu sprejet. Vse proračunske debate smo čakali, da se spomni vlada RR svojih obljub, ki jih je dala svoj čas uradništvu v tem smislu, da bo uradniško vprašanje v najkrajšem času in na najpovoljnejši način rešeno. Dočakali smo pa to, da je poslanec vladne stranke pred parlamentom in javnostjo državnemu uradništvu na neumestni način žalil, češ da parlamentu ni potrebna pokvarjena gospoda, da državi ni treba vrniti uradnikom dolžnih 20 % plače in da so uradniki dobro plačani. Ta nekvalficirani izpad proti celokupnemu uradništvu, ki po svoji pretežni večini vestno vsi službo in žrtvuje za državo več, kakor bi bilo v sedanjih neznošnih razmerah pričakovati, je nov dokaz, da sedanja vlada uradniških interesov noče šteti. Ko smo dobili toli opevano vlado narodne sporazuma in seljaške demokracije, so bila njena usta polna obljub in radodarnosti napram uradniškemu stanu. Vse obljube so ostale na papirju in praksa je pokazala, da uradništvo od sedanje vlade ne more pričakovati razumevanja ni zaštite svojih življenjskih interesov.

Državni proračun v obliki, kakor so ga sestavili posredni ministri, je bil odločno previsok. Potrebo štedenja in državi upravi čutijo vsi davkoplačevalci od kmetov in obrtnikov do industrijalcev in javnega namočena. Pod pritiskom javnosti, osebno gospodarskih krogov, ki so opozarjali na usodne posledice davčne preobremenitve, se je vlada res odločila, da začne štediti. Mislili smo, da bo štedila tam, kjer izdatki niso nujno potrebni, ali tam, kjer javnost sploh ne ve, kam gre državni denar. Toda zgodilo se je baš narobe. Finančni odbor Narodne skupščine je črtal postavke, pri katerih bodo trpeli splošni interesi, dočim se manj važnih izdatkov ni dotaknil. Štedenje je zadelo seveda tudi državno uradništvo, o katerem nikakor ne velja trditev radičevskega poslanca Babica, da je dobro plačano. Mesto da bi vlada štedila drugod in plačala uradništvu vsaj dolg, je segla po redukciji in vrgla na cesto tisoče uradniških rodbin.

Nihče ne more biti nasprotnik pametne, smotrene redukcije tam, kjer je dejansko potrebna in kjer ne vlada že itak tako občutna brezposelnost, kakor pri nas. Toda reduciralo naj bi se šele takrat, ko so izčrpane vse druge možnosti znižanja državnega proračuna in ko je za reducirane vsaj toliko poskrbljeno, da ne bo ogrožena njihova eksistenca. Pri nas se je reduciralo kar na slepo, večinoma iz strankarskih ozirov, brez upoštevanja kvalifikacije in brez faktične potrebe. Ni res, da bi se ne dalo pristižiti nekaj milijonov drugje in nadomestiti znesek, ki je bil črtan na račun uradniške redukcije. Pa recimo, da res ni bilo drugega izhoda in da se je morala vlada odločiti za to skrajno sredstvo. Logično bi bilo, da stori še drugi korak in zboljša gmetni položaj ostalih uradnikov. Samo na ta način se da zboljšati državna uprava in administracija. Brez pošteno plačanega uradništva ne more biti dobre uprave.

Toda vlada priznava uradniku samo eno pravico: trpi in dela! Mesto, da bi vpoštevala upravičene prošnje in zahteve uradniškega stanu, je odgovorila z redukcijo, vpokojitvami in drugimi šikanami, ki ubijajo v uradniku še tisto dobro voljo in veselje do dela, kar mu ga je zapustila težka borba za vsakdanji kruh. Dan na dan prihajajo iz Beograda vesti o brzobjavnih vpokojitvah in premetstvih najboljših uradnikov, vlada ima menda največ opravičitev z ukazi, pri katerih niti najmanj ne upošteva kvalifikacije in škode, ki jo trpi pri tem uradništvu samo, obenem pa država uprava. Noben uradnik se ne more zanesti, da ga jutri brzobjavno ne premetse ali vpokoji. Ta nesigurnost vpliva na uradništvo samo, še bolj pa na upravo in administracijo, ki polagoma popušča tudi tam, kjer je bila svoj čas vzorna.

Z izigravanjem uradništva izpodkopa vlada glavni stebel državne aparata. Ni čuda, da so začeli razočarani uradniki govoriti o enotni fronti in da bodo naposled prisiljeni seči po obupni samoodrambi. Jasno je, da bo pri tem največ trpela država. Vso odgovornost za posledice eventualnega uradniškega samoodrambnega pokreta

Sestanek med Ninčičem in Mussolinijem

Sinoči sta se državnik prvič sestala. — Italijansko časopisje skuša pomiriti javno mnenje v Nemčiji. — Prihod italijanskega poslanika iz Londona. — Ninčič pri italijanskem kralju.

Rim, 26. februarja. Jugoslovenski zunanji minister dr. Ninčič je včeraj ob 10. dopoldne prispel v spremstvu šefa oddelka za Malo antanto v zunanjem ministrstvu g. Antiča in tajnika Vukčevića v Rim. Italijanska vlada je zunanjemu ministru dala za potovanje po italijanskih železnicah na razpolago poseben salonski voz. Na rimski postaji so dr. Ninčiča pozdravili v Mussolinijevem imenu načelnik kabineta ministrstva predsedstva maršesse Paolucci, naš poslanik Antonijevič, direktor italijanskega zunanjega ministrstva Rocca in še drugo osebje zunanjega ministrstva.

Takoj po svojem prihodu se je dr. Ninčič razgovarjal z generalnim tajnikom zunanjega ministrstva senatorjem Contarinijem, zvečer pa se je sestal v palači Chigi z Mussolinijem. Po razgovoru je ministru dr. Ninčiča sprejel italijanski kralj v daljši avdienci.

Listi omenjajo, da je bil sestanek obeh državnikov že davno dogovorjen, toda vedno znova odložen radi raznih zunanje-političnih zadev. Očividno po navodilih iz zunanjega ministrstva listi s posebnim povdarkom omenjajo, da Italija noče voditi nikake Nemčiji sovražne politike in ne želi nikakih zvez proti Nemčiji, ker bi to bilo v nasprotju z duhom locarnskih pogodb. Fašistiški list „Il Tevere“ pripisuje sestanku dr. Ninčiča in Mussolinija izredno važnost z ozirom na delovanje Društva narodov. Situacija v Evropi se razvija tako, da agresivna stremjenja dobivajo čim močnejši izraz med evropskimi narodi. Kljub locarnskemu sporazumu se v Evropi brusl

orožje in se vodi odločna diplomatska borba. Nikdo ne veruje obljubam drugih. Vsak se briga le za sebe. „Tevere“ dalje naglašja, da se med Ninčičem in Mussolinijem izgotovi po vzorcu že sklenjenih pogodb nove kombinacije, ki bodo spopolnile italijansko-jugoslovensko sodelovanje. To sodelovanje je zlasti potrebno v času, ko Nemčija pristopa v Društvo narodov. „Tevere“ je mnenja, da bo pristop Nemčije k Društvu narodov pospešil razpad te mednarodne institucije in za to verjetno eventualnost si morata Jugoslavija in Italija kot sosedni državi zavarovati svojo pozicijo, ker imata obe mnogo skupnih interesov.

V diplomatskih krogih je vzbudil izredno pozornost tudi prihod italijanskega londonskega poslanika della Torretta. Pred svojim odhodom iz Londona je della Torretta dvakrat konveriral s Chamberlainom. Glasom informacij angleških listov ima della Torretta važno misljo, da predloži zastopnikom italijanske zunanje politike koncept angleške vlade glede vprašanj, ki se imajo reševati na marčevem zasedanju Društva narodov. Ni izključena možnost, da danes della Torretta prisostvuje sestanku dr. Ninčiča in Mussolinija.

Dunaj, 26. februarja. „Neue Freie Presse“ javlja na podlagi informacij pri našem poslanstvu, da ima sestanek jugoslovenskega ministra Ninčiča z Mussolinijem edino ta cilj, prijateljske odnose, ki temelje na sklenjeni pogodbi, še bolj okrepiti in z jamčiti ohranitev miru in obstoječih mednarodnih pogodb.

Začetek podrobne proračunske debate

Skupščina z večino glasov sprejela proračun v načelu. — Danes skupščina ob minimalni udeležbi razpravlja o proračunu vrhovne državne uprave.

Beograd, 26. februarja. Nikakih važnih političnih dogodkov. Politična javnost posveča posebno pozornost seji razširjenega odbora radikalne stranke, ki se vrši v nedeljo in na kateri se ima popolnoma razbistri notranji položaj in razmerje do radičevcev. Skupščina je danes zelo slabo obiskana.

Sinoči je bila zaključena načelna debata o proračunu. Za proračun je glasovalo 161 poslanec, proti pa 72. Kompaktno so za proračun glasovali radičevci, dočim se je okoli 40 radikalnih poslancev odstavilo pri glasovanju iz zbornice.

Današnja seja je bila otvorena ob 9.15 dopoldne. Skupščina je po končani formalnostih prešla takoj v podrobno razpravo o državnem proračunu za leto 1926—1927. Na dnevnem redu je bil proračun izdatkov vrhovne uprave, ki se deli v dva dela: 1. pokojnine in 2. državni dolg.

Posl. Husein Alić (musl.) je dobil prvi besedo ter je v daljšem govoru v podrobnostih razmotril proračun vrhovne državne uprave, konstatirajoč, da so radikali in najvzvišeni monarhisti radičevci na shodih zlorabljali kraljevo ime. Ostro napada vlado radi njegove nedela v skupščini. Pravi, da se že pet let vodi debata o vprašanju ali smo eden ali trije narodi, že pet let se pripravljamo glede hrvatskega vprašanja in glede drugih sličnih vprašanj. Konstatira, da današnja vlada sploh nima točno določene linije v državni politiki. Govornik zahteva čim prejšnjo izvedbo davčne reforme s predložitvijo enotnega davčnega zakona, dalje zahteva od vlade, da predloži skupščini zakon o osnovnih, srednjih in visokih šolah, kakor tudi zakon o centralni upravi. Je za redukcijo ministrstev. — Zlasti ostro napada delovanje odbora za prošnje in pritožbe, ki ima rešiti nad 3000 prošenj, a nikdar ne zboruje. Govori za tem o težavnih prilikah v državnem svetu, ki drugače redno in pravilno posluje. Zahteva, da se dovolijo in omogočijo državnemu svetu krediti, da more še bolj uspešno poslovati. Državni svet je samo v enem letu rešil nad 15.000 raznih spornih zadev. V nadaljnjem svojem govoru ostro na-

pada politično upravo v Bosni in Hercegovini, kar je izzvalo med navzočimi radikali ogromno ogorčenje. Poslanec Alić pravi, da so politični uradniki v Bosni in Hercegovini eksponenti in priganjaci za narodno-radikalno stranko. Zato zahteva iz principa štednje, da se ti politični uradniki ne plačajo iz državne blagajne, marveč iz fonda narodno-radikalne stranke. (V zbornici velik vihar.) Govorec o državnih dolgovih zahteva, da država izplača povodom zigosanja avstrijskih bankovcev odtegnjenih 20 %.

Posl. Vladimir Pušenjak (kler.) govori o proračunu vrhovne državne uprave. Govori pred prazno zbornico, poslušajo ga samo njegovi tovariši iz Jugoslovenskega kluba in edini radičevski posl. Ivan Kelemina. Ki zastopa mariborsko volilno okrožje. Posl. Pušenjak zamera vladi, da ni še izvedeno izenačenje kronskih upokojencev z dinarskimi in da vlada ne izplača 20 odstotkov odteglaja. Kritizira nadalje neplodno delovanje odbora za prošnje in pritožbe. Nato se bavi obširno s tekočimi državnimi dolgovi.

Posl. Joca Jovanović-Pižon (zemljoradnik) je nato povzel besedo in splošno kritiziral vladni proračun glede vrhovne državne uprave. Seja opoldne še traja.

Rumunski Karol zopet prestolonaslednik?

Bukarešta, 26. februarja. Vladni list „Vitorul“ javlja, da v kratkem odpotuje rumunska kraljica Marija v spremstvu dveh generalov v Pariz, kjer se sestane s princem Karolom, ki je že prispel tja. Kraljica ima nalogo, da doseže pomiritev med očtom in sinom in da Karol prekliče svoj sklep glede abdikacije. Na ta način skuša kraljica doseči, da postane Karol znova prestolonaslednik.

DAMASK V NEVARNOSTI

Pariz, 26. februarja. Po poročilih iz Jeruzalema je Damask ogrožen po upornikih in se nahaja v veliki nevarnosti. Okoli 5000 upornikov je obkolilo mesto. Uporniki izražajo neugodno vreme za svojo akcijo. Sedaj namreč že več dni neprestano dežuje in je reka Jordan poplavlja pokrajino.

Poljska in Društvo narodov

Vprašanje vstopa Nemčije v Društvo narodov povzroča ostro borbo za glas v svetu. — Kitajska zahteva tudi svoje mesto.

Varšava, 26. februarja. Povodom razprave o ratifikaciji locarnskih pogodb je podal v sejnu ministrski predsednik kratko izjavo, ki se nanaša na sprejem Nemčije v Društvo narodov. Izjavil je:

Ako me vprašate, če sem poskušal ob podpisu locarnskih pogodb zagotoviti Poljski sedež v svetu Društva narodov, odgovorim: ne! V odločilnem trenutku bo poljska vlada znala najti pota, da zagotovi Poljski republiki ugled in da izvede splošno konsolidacijo. Glede vprašanja glasu Poljske v svetu Društva narodov poljska vlada ne bo barantala.

London, 26. februarja. Glavno tajništvo strokovnih organizacij in glavni odbor delavske stranke sta sprejela resolucijo, ki odobrava sprejem Nemčije v Društvo narodov, zahteva pa, da se ne tr-

guje radi glasu v svetu Društva narodov in da se ne povabi v svet nobena druga država razen Nemčije.

Berlin, 26. februarja. „Vossische Zeitung“ javlja iz Londona, da je zastopnik Japonske v angleškem zunanjem ministrstvu izjavil, da Japonska ne dovoli nikake pomnožitve glasov v svetu Društva narodov, izvenem Nemčiji. Diplomatični dopisnik „Daily Telegrapha“ javlja, da je norveški poslanik po navodilu svoje vlade obvestil zunanje ministrstvo glede stalnega Norveške k vprašanju pomnožitve stalnega sedeža v Društvu narodov. Norveška soglašja z Dansko in je proti vsaki pomnožitvi. Le Nemčiji naj se prizna stalno mesto v svetu. „Chicago Tribune“ javlja, da je Kitajska zahtevala, da se ji prizna stalno mesto v svetu Društva narodov.

Poset zunanjega ministra dr. Beneša na Dunaju

Demanti češkoslovaške vlade.

Praga, 26. februarja. „České Slovo“ ki ima z zunanjim ministrstvom najboljše stike, objavlja, da so vesti o posetu zunanjega ministra dr. Beneša na Dunaju, ki naj bi sledil 6. t. m., neosnovane, odnosno preuranjene ter pripominja, da se danes priča avstrijsko-češkoslovaška pogajanja za sklenitev pogodbe o razsodišču.

Dunaj, 26. februarja. Dunajski listi vzdržujejo vesti o posetu zunanjega ministra dr. Beneša na Dunaju. Poset je v glavnem določen za rešitev važnih aktualnih političnih vprašanj. Danes se prično v Pragi oficijelna pogajanja med Avstrijo in Čehoslovako za sklenitev razsodiščne pogodbe. Zunanji minister dr. Beneš pripisuje tej pogodbi največjo politično važnost.

Glavno glasilo nemških nacionalcev „Deutsch-österreich. Tageszeitung“ hruska proti dr. Benešu in pravi, da bi poset dr. Beneša na Dunaju pomenjal provokacijo prebivalstva, ki je z 90 % za priključitev Avstrije k Nemčiji in proti Čehoslovaki.

Ponarejevalska afera v madžarki skupščini

Socijalisti zahtevajo odstop Bethlenove vlade.

Budimpešta, 26. februarja. V narodni skupščini se je včeraj pričela razprava o ponarejalski aferi. Potekla je mirno in monotonno. V imenu vladne večine je posl. Rubinek prečital poročilo parlamentarne komisije. Čitanje je trajalo dve uri. Poročevalec Rubinek je predlagal, da naj vzame zbornica poročilo večine na znanje. Posl. Vaszony je prečital poročilo manjšine. To poročilo so podali demokratije in socijalni demokratije. Poročilo zahteva, da mora vlada grota Bethlena nemudoma odstopiti, ker je vlada odgovorna radi ponarejanja francoskih bankovcev ter je prav dobro vedela za ponarejanje. Vlada je na procesu proti ponarejalcem osebno interesirana in zato je potrebno, da prevzame vlado kabinet, ki bi vodil objektivno ves proces. Dve drugi poročili zahtevati samo, da naj se nadaljuje dokazno postopanje proti ponarejalcem. Manjšinska poročila podarjajo, da je vlada v političnem oziru, nikakor pa ne v pravem smislu odgovorna za ponarejalsko afero. Opozicija v glavnem zahteva takojšnji odstop notranjega ministra.

FRANCIJA RATIFICIRA LOCARNSKE POGODBE

Pariz, 26. februarja. Poslanska zbornica je pričela razpravo o zakonu, ki pooblašča predsednika republike, da odobri dne 16. oktobra 1925 v Locarnu sklenjene varnostne pogodbe.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ANGLIJO

Beograd, 26. februarja. V zunanjem ministrstvu so se včeraj nadaljevala, odnosno obnovila pogajanja med našo in angleško delegacijo za sklenitev definitivne trgovinske pogodbe. Angleški poslanik Currid je predložil naši delegaciji odgovor in pripombe angleške vlade k predlogom naše vlade. Sklene se v kratkem trgovinska pogodba s konzularno konvencijo. Člani naše delegacije izjavljajo, da so zadovoljni z angleškim odgovorom zlasti glede tarifov. Pogajanja se v kratkem končajo.

POVRATEK FINANČNEGA MINISTRA

Beograd, 26. februarja. Kakor je obveščena naša vlada, se prihodnji četrtkovni povrne v Beograd finančni minister dr. Stojadinović s svojega potovanja v Washington.

Samomor poštnege uradnika

Postni oficijal Guro Filković je v Zagrebu vstopil v vlak, ki odhaja iz Zagreba proti Karlovcu odnosno Splitu. Nadoficijal je zaprosil sprevodnika, naj ga pusti samega v kupein, da se prepri in naj ga zbudi šele drugo jutro. Sprevodnik je res včeraj zjutraj sknisi vzbuditi nadoficijala, toda ta ni dal nikakega znamenja življenja. Ključ ga je, vplil mu je na ušesa, suval ga je, toda brez uspeha. Ko je vlak prišel v Split, je sprevodnik obvestil o slučaju policijo, ki je odredila, da so nadoficijal Filkovića odnesli v državno bolnico. Tu so ga zdravniki preiskali ter so mu izprali želodec. Po dolgem času so končno zdravniki uvideli, da je vsaka pomoč zaman in da je bil Filković že najmanj 14 ur mrtev. Filković je moral radi svoje živčne bolezni vzeti večjo dozo uspavalnega sredstva in se je tako zastropil. O smrti nadoficijala je bila takoj obveščena poštna direkcija v Zagrebu.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA

Lesni trg: Hrastovi hlodi blago 1100, smrekova hmelovke denar 4.55, javorjevi hlodi denar 450, bukovji plohi 500 denar in blago.

Zitni trg: Pšenica baška, n. p., blago 290, koruza i. c. Poštena 158 denar in blago. Ostale cene nepremenjene.

2 1/2 % drž. renta za vojno škodo denar 279—blago 281; 7 % invest. pos. iz leta 1921 denar 76, blago 78; Celjska posojilnica dd. denar 200, blago 205; Ljubljanska kreditna banka denar 200, blago 220; Merkantila banka denar 100, blago 104; Prva hrvaška štedionica denar 973, blago 980; Kreditni zavod denar 175, blago 185; Slavonska banka denar 50; Strojne tovarne in livarne blago 120; Trbovejska prometokopna družba denar 392, blago 398; Združene papirnice denar 110; Stavbena družba dd. Ljubljana denar 90, blago 100; Šešir dd. denar 115, blago 115, zakli. 115; 4 1/2 % kom. zad. dež. bke. denar 20, blago 22; 4 1/2 % zast. l. Kr. dež. bke. denar 20, blago 22.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 26. februarja. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 10.9257—10.9657, Praga 166.10—166.10, Newyork 56.625—56.925, London 276.13—277.33, Trst 227.63—228.85, Berlin 13.521—13.561, Dunaj 799.30—803.50. Efektii. 7 % invest. pos. 1921 77—78, 2 1/2 % drž. rente za ratnu štetu 277—278 1/2, 278—279, Ljubljanska kreditna 200, Hrv. eskomptna banka 120—122, Kreditna banka Zagreb 128—130, Hipotekarna banka 67—68, Jugobanka 104—105, Prastrediona 972 1/2—975, Eksploatacija 22.24, Drava dd. Osijek 205, Sečerana, Osijek, 410—430, Isis dd. 65, Nihaz 34, Gutman 300—305, Slaveks 148, Slavonija 43 1/2—45, Trbovejska 372—380, Union paronlin 420, Vevče 175, Agraria 44 1/2—45 1/2.

INOZEMSKE BORZE.

Curih, 27. februarja. Borza: Beograd 9.125, Pariz 18.87, London 25.2575, Newyork 519.965, Milan 20.87, Praga 15.395, Dunaj 73.25. — Trst, 27. februarja. Predborza: Beograd 43.7075—43.505, Pariz 90.50—91, Newyork 24.85—24.875, London 121—121.075, Curih 478—479.50, Praga 73.50—73.75, Dunaj 349—350.

Iz tujih držav

Češkoslovaška žrtvuje za državne nameščence 700 milijonov Kč.
— **Falzikatorska razprava v madžarskem parlamentu.** —
— **Francosko-ruska konferenca v Parizu.**

Češkoslovaška vlada je predložila, kakor smo že poročali, parlamentu tri zakonske načrte, ki urejajo gnotne razmere raznih skupin državnih nameščencev in duhovščine. Socialnopolitični odsek parlamenta je začel takoj z razpravo. Predloge prinašajo znatno zboljšanje uradniških prejemkov, dasi še seveda vedno ne ustrezajo zahtevam javnih nameščencev. Že v sedanjem obsegu pa pomenjajo novo obremenitev češkoslovaškega državnega proračuna za 700 milijonov Kč.

Povodom razprave v socialnopolitičnem odboru je imel finančni minister dr. Engliš zanimiv eksponat o finančnih in splošnogospodarskih razmerah v ČSR. Poudarjal je, da se je življenje v republiki napram predvojnemu času podražilo v razmerju 1 : 9, dohodki prebivalstva pa so se povišali samo v razmerju 1 : 7. Preko te relacije tudi država ne sme iti, čeprav bodo radi tega uradniki tudi po reformi prejemkov razmeroma še vedno slabše plačani, kakor so bili pred vojno.

Madžarski parlament doživlja burne dneve povodom razprave o poročilih preiskovalne komisije v ponarejaljski aferi. Vlada večina komisije je izdelala poročilo, ki vlado in posebno še ministrskega predsednika grofa Bethlena odločno brani vsake, še tako malenkostne skrivnice v madžarskem svetovnem skandalu, opozicijska manjšina pa s uspehom podčrtava momente, ki

pričajo, ako že ne o formalni, pa vsaj o moralni in politični skrivnici vlade. Parlament bo seveda odobril poročilo, večina in s tem skušal oprati hudo kompromitiranega Bethlena. Ne bo pa s tem prevaral niti madžarske, niti evropske javnosti. Simptomatični v tem oziru so glasovi, ki se vedno česče pojavljajo v velikem evropskem časopisu in ki odločno protestirajo proti temu, da bi grof Bethlen zastopal Madžarsko na marčevem zasedanju Društva narodov. Ker pa madžarska vlada na tem vztraja, ni izključeno, da pride v Ženevi do neprijetnih škandalov.

V Parizu se je začela v sredo v znanem ministrstvu francosko-ruska konferenca, ki ima nalogo, odstraniti še vedno obstoječa nesporazumjenja med Parizom in Moskvo in omogočiti tesnejše sodelovanje obeh držav. Konferenca se udeležuje okrog 60 delegatov in ekspertov, tako da je ena največjih, kar jih je bilo v Parizu po sklepu miru. Francija je že leta 1924 de jure priznala sovjetsko Rusijo, praktično pa je ostalo razmerje med obema državama nespremenjeno. Največje težkoče dela vprašanje ruskih predvojnih dolgov Franciji. Dolgovi znašajo nad 10 milijard frankov, ki pa jih sovjetska vlada prvotno ni hotela priznati. Pod pritiskom razmer je začela sedaj popuščati in pariška konferenca naj to perečo zadevo definitivno reši.

Socijalno zavarovanje in higijena

V nedeljo dne 21. t. m. se je vršilo v Trzinu drugo predavanje ljubljanskega Okrožnega urada za zavarovanje delavcev o higijeni in socijalnem zavarovanju. Delavci so pokazali za predavanje veliko zanimanje in so napolnili kino-dvorano do zadnjega kota, tako da je moralo mnogo ljudi radi pomanjkanja prostora oditi.

Predavanje je otvoril zastopnik OUZD, ki je navzočim pojasnil namen takih predavanj in težnje urada. Namen urada ni dajati članom obolenju le hranarino, ampak mora predvsem skrbeti za njih čimprejše ozdravljenje z vsemi sredstvi moderne medicine. To je tudi želja vsakega resno bolnega člana. Danes pa uradu to ni mogoče vsled visokih izdatkov na hranarino, do katere mislijo, da imajo pod pretežno boleznijo pravico vsi oni, ki so postali brezposelni ali so celo delamrni in nimajo drugih dohodkov. Taki člani so indirektni povzročitelji smrti mnogih svojih tovarišev. Če ne bi simulanti izrabljali urada, bi ta mogel v kratkem času s številnim gospodarstvom ustanoviti lastna zdravilišča in bolnice, kar bi bilo bolnikom v mnogo večjo korist kakor izplačevanje hranarine, ki jim ne zadostuje niti za najslabšo prehrano. S pravočasno oddajo tuberkuloznega člana v zdravilišče, bi se ga rešilo gotove smrti, kateri podleže sedaj po večini vsled pomanjkanja dobre redne hrane. Zato je dolžnost vsakega delavca, da v svojo lastno korist, ovadi uradu sumljive bolnike, ki v času prejemanja hranarine delajo ali celo pičkančijejo in ozdravljenje zavlačujejo. To naznaniti ni ovadstvo, ampak vedno važno gospodarsko in socijalno delo v zaščito delavskega imetja, namenjenega le za bolnike in ponesrečence. Dolžnost urada ni podpirati brezposelnih, če tudi je njih položaj obžalovanja vreden, ker za to zavarovanje nima nikakih zakonitih sredstev. Stvar delavskih organizacij je, da si to zavarovanje izvojujejo.

V svojih izvajanjih je zastopnik OUZD tudi povdaril, da znašajo izdatki za zdravlila letno nad 3 milijone dinarjev in torej mnenje, da predpisujejo uradovi zdravniki le manj vredna zdravila, ni utemeljeno. Uradovi zdravniki smejo in morajo predpisovati vsa najbolj učinkovita sredstva, ker je tudi v

interesu urada, da član čimprej ozdravi. Seveda ne sme zdravnik predpisovati specialitet, če jih lahko nadomesti z enako učinkovito, cenejšim sredstvom. Med specialitetami in navadnimi zdravili običajno ni druge razlike, kakor da so zadnja ekspediranja v najenostavnejši obliki in so zato cenejša. Pri specialitetah pa je treba poleg zdravil plačati še različne neučinkujoče prieme, ki vplivajo samo na okus, lepe steklenice, etikete, stroške za reklamo itd., kar je dostikrat dražje, kakor zdravilo samo.

Zdravnik drž. higijskega zavoda g. dr. Mis je predaval o kulturi telesa in važnosti higijene za pobijanje nalezljivih bolezni. Najbolj nevarni prenašalci nalezljivih bolezni so nesnaga, prah v zaprtih sobah in muhe. Zato mora vsak človek skrbeti za pogosto umivanje rok in telesa, za prezračevanje sob in pokončevanje muh.

Po zaključenem predavanju so se delavci v živahnih pogovorih razšli in je marsikomu postalo jasno, zakaj je eden ali drugi v njegovi družini umrl na nalezljivo bolezen.

Zanimiv protest

Moskva mora biti zelo dobro informirana o razmerah v drugih državah, osobito v zapadni Evropi in na Balkanu. Zadnje čase se namreč dogaja, da prihajajo iz Moskve tudi k nam razne publikacije in dopisi s točno označenim naslovom. Pot od sovjetske prestolice do nas je dolga in vendar prihajajo poštne pošiljke v razmeroma kratkem času tako, da bi lahko služila boljševiška poštna uprava v mnogih slučajih naši za vzgled. Najbrž imajo v Moskvi dobro organizirano poročevalsko in informacijsko službo, ki ne preze nobenega važnejšega dogodka v inozemstvu.

Odvetniška zbornica v Ljubljani je prejela te dni iz Moskve zelo zanimiv dopis, ki jasno kaže, da so boljševiki neprimerno boljše informirani v naših razmerah, kakor mi o razmerah v Rusiji. Privatno smo izvedeli za vsebino tega dopisa, ki bo gotovo zanimal tudi široko javnost. Dopis je poslalo Mednarodno združenje pravnikov v Moskvi. Kolikor je nam znano, takega združenja v Moskvi sploh ni. Morda so ga ustanovili ruski pravniki, morda pa obstoja samo firma. Gotovo pa je, da doslej še ni bilo slučajja, da bi pravniške organizacije kake druge države uradno

priglasile svoj vstop v to združenje. V svojem dopisu se obrača k dvomljivo združenju na odvetniško zbornico v Ljubljani s prošnjo, naj protestira proti postopanju z aretiranimi delavskimi voditelji v Beogradu. Samo združenje odločno protestira proti načinu postopanja s političnimi nasprotniki. Aretirane delavske voditelje drže po njegovih informacijah v Beogradu v zaporih, ki ne odgovarjajo najprimitivnejšim higijskim predpisom, varnostni organi usoda je v rokah vojnega sodišča in sploh se dogajalo v Beogradu v zvezi s temi aretacijami slučaj, ki so v popolnem nasprotju s pravnimi čutom in pravico. Tako nekako utemeljuje Mednarodno združenje pravnikov v Moskvi svoj protest in naproša Odvetniško zbornico v Ljubljani kot zaščitnico človeških in državljanskih pravic, naj s svoje strani protestira proti nezakonitemu postopanju z aretiranimi delavskimi voditelji. Zanimivo je, da v dopisu komunisti sploh niso omenjeni. V Moskvi vedo, da imamo pri nas zakon o zaščiti države in zato so se izrazu komunist predvidno izognili.

Od danes — petka dalje

sami izbrani prvotni filmski prvaki:
Hans Schlettow
znan iz filma „Na ukaz carja“ (Lya de Patti), **Greta Rolando** in **Jenny Jugo** v prekrasem filmu

„Frizijska kri“

Lepa vsebina o usodi mlade, lepe, slepe deklice.

Predstave popoldne ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

612 KINO IDEAL

Higijski prepoved ljudstva

Filmsko predavanje z navodili o pravilnem človeškem življenju.

Zveza kulturnih društev v Ljubljani priredi s prijaznim sodelovanjem šefa državnega higijskega zavoda g. dr. Pirca v Ljubljani več higijskih filmskih predavanj, katerih namen je pokazati ljudstvu viro in vzroke današnjih bolezni ter povzročiti in preroditi narod k novemu higijskemu življenju.

Prvo predavanje bo obravnavalo temo „Kako moramo živeti, da si ohranimo svoje zdravje, oziroma kako naj ravnamo, da si zdravje zopet pridobimo za slučaj, da nas mučijo bolezni“. Predavatelj dr. Pirca bo razpravljajl in poslušalcem predložil glavne vzroke današnjih bolezni ter vzroke njih širjenja. V prvi vrsti se to skrajno slabo stanovanjske razmere tako, da lahko danes mirno imenujemo velik del naših stanovanj „gnezdov vseh bolezni“. Stanovanja so umazana, z ljudmi prenatrpana, tako da se v njih lahko zdravo in prijetno družinsko življenje sploh razvija ne more. Stanovanja morajo biti snažna in čista, prostorna in zračna, da se v njih lahko vzgoji nov rod, ki bo čil dovolj, da kljubuje današnjim socialnim boleznim: jetiki, alkoholizmu in raznim kožnim in spolnim boleznim. Drugi vzrok širjenja bolezni so slabe gospodarske razmere ter velika revščina in pomanjkanje; temu se prav pogosto pridruži še nagajanje ljudi do uživanja alkoholnih pišč, kar je v današnjem času prav pogosto vzrok nadaljnjim socialnim zablodam. In končno tretji glavni vzrok našega slabega zdravstvenega stanja je naša nizka zdravstvena kultura, to je nepoznanje najvažnejših zdravstvenih pravil. Naše mu ljudstvu primanjkuje zdravstvene naobrazbe, ki je narodu potrebna ravnotako, če ne bolj kot vsaka druga. Ljudje nimajo smisla za snago in čistoto, ker jih nikdo ne opozori na posledice njih nehijskega in nepravilnega življenja.

Tu smo pri koreniki vseh vzrokov današnjih bolezni. Ljudje sami ne vedo, s čim si zapravljajo svoje dragoceno zdravje ter si nakopavajo težke bolezni, od katerih prav pogosto ne ozdravijo celo svoje življenje, dokler jih trpljenja ne odreši prezgodnja smrt.

Namen tega predavanja je torej vse posetnike poučiti o načinu pravilnega higijskega življenja. V lepem tridelnem filmu nam predločuje g. predavatelj način življenja, ustrežajočega predpisom higijene od

prve jutranje ure do poznega večera v nasprotju z življenjem, ki ga živimo skoro dan na dan in ki nasprotuje čisto najprimitivnejšim principom higijene.

To veleslanino predavanje, na katero vabimo vsakogar brez razlike starosti in stanu, se vrši v nedeljo dne 28. t. m. ob 11. dopoldne v kinu Matica. Predavanje je dostopno tudi šolski mladini, kateri ga najtopleje priporočamo.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Četrtek, 25. februarja: «Profesor Storicin».

Red A.

Petek, 26. februarja: «Pegica mojega srca».

Gostovanje v Celju. Izv.

Sobota, 27. februarja: «Obrt gospe Warrenove».

F.

Nedelja, 28. februarja: Ob 15. pop. «Naša kri».

Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ob 20. zvečer «Deseti brate. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ponedeljek, 1. marca: «Herik IV.» C.

OPERA.

Četrtek, 25. februarja: Zaprt.

Petek, 26. februarja: «Večni mornar». E.

Sobota, 27. februarja: «Trubadur». Gostovanje baritonista Fran Dragun-Culića. D.

Nedelja, 28. februarja: Ob 15. «Aida». Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ponedeljek, 1. marca: Zaprt.

Torek, 2. marca: «Tosca». B.

Ako ni drugače označeno, se začne predstave v dramskem gledališču ob 20., v opernem pa ob pol 20.

— **Pianist — profesor Anton Trost** priredi v ponedeljek 1. marca samostojni klavirski koncert v Filharmonični dvorani. Prvo točko njegovega bogatega sporeda tvori Novakova heroična sonata, katero moramo uvrstiti navzlic modernejšemu njenemu ustroju med one kompozicije, ki so zgrajene v obliki klasičnih vzorov. O tej točki sporeda piše Anton Trost sledeče: V tematični zgradbi je ta sonata mojstrsko zasnovana. Glavni misli, ki se brzo povzpne do junakega poleta, sledi v plemenitem kontrastu druga tema, izrazno pojoča melodijo. Obe misli, heroično prvo in lirično drugo (recimo motiv ljubezni) razpleta skladatelj z logično prepričevalostjo; enkrat zmaga prva, in zopet prevladuje druga, dokler jih končno ne združi v izrazitem zanosu. Drugi stavek ima dva jasno ločena dela. — Novak ljubi slovaške narodne motive. Skoro v vseh delih najdemo slovaške odmeve, od mehke zaljubljene pesmi pa do razposajenega plesa. — Tudi v tem stavku postane Novak docela slovaški in nas po mirnem, nekoliko žalobnem uvodu (Andante mesto) — povede v veselo, razposajeno družbo. K sklepu nas spomni zopet na junaki motiv iz prvega stavka in ga združi s mislijo drugega. Na ta način zaključijo sonata v harmonično celoto in nam ustvari takorekto narodnega junaka. — Vstopnice za ta koncert so v predprodaji v Matici knjigarni.

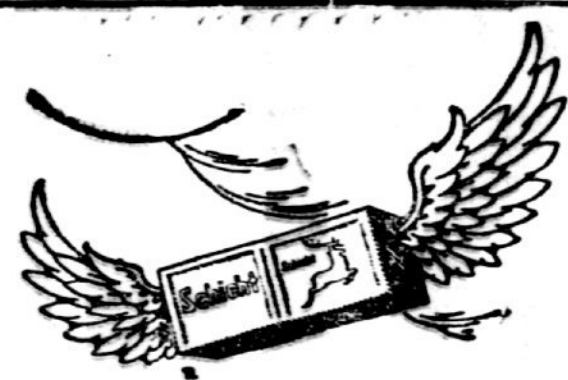
Premiera izvirnega dela v beograjski dramatični družbi. Danes, v soboto, vprizori beograjska drama prvič dramo «Mnoga leta», delo Dušana S. Nikoličevića, znanega pisca študijskih kritik in esejev. Avtor obravnava v svoji drami povojne pojave v beograjski družbi. Režira g. Ginić.

Bernard Shaw in film. Iz Pariza poročajo, da je znani dramatik Bernard Shaw odbil ponudbo neke francoske filmske družbe, ki je hotela dobiti pravico za snemanje njegovih del. Podjetje je ponujalo Shawu 135 milijonov frankov, naka je pisatelj odvrnil, da njegova dela niso za film in da polaga mnogo na to, da se izjavljajo v pravem gledališču.

«**Ljudsko gledališče**» je naslov brošure Romaina Rollanda, ki je pravkar izšla kot ponatis manifest, objavljenega pred 25. leti v francoski «Revue d'Art Dramatique» ter je zastopala stališče čiste odrske umetnosti nasproti gledališki zabavi. Rolland obravnava v svoji razpravi gledališke mojstre vseh časov in priporoča: Sofokla, Lope de Vega, Calderona, Shakespearea, francoske in nemške klasike, Wagnerja, Rimunda, Anzenbergerja, Tolstega, Čorkega in Gerhard Hauptmanna.

Nov muzej v Atenah. Prošli teden so otvorili v Atenah nov muzej za portretno slikarstvo. Razstavljena so v njem dela starih grških mojstrov.

Groteska v splitskem gledališču. Splitsko gledališče je imelo v četrtek dne 18. t. m. premiero groteskne komedije «Moj babo» od pisateljice Marg. Mayo. Režiral je g. Rado Pregarc.

Vedno nedosegljivo v kakovosti oslane

Schicht-ovo mlo

znamke „Jelen“.

Kotli nič na svetu nas ne more napolniti, da poslabšamo naše najboljše, kakovost našega mla. Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo mlo s tem, da bi ne porabili „tako dobre“ surovine. Ne storimo tega, kotli nam ni samo na tem, da proizvedemo „dobro mlo“, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše mlo!

Beleznica

KOLEJAR.

Danes: Petek, 26. februarja 1926; katoličani: Aleksander, Nikna; pravoslavni 13. februarja: Simcon; muslimani: 13. šabana 1344; židje: 12. adara 5686.

Jutri: Sobota, 27. februarja 1926; katoličani: Leander; pravoslavni: 14. februarja: Ciril apostol; muslimani: 14. šabana 1344; židje: 13. adara 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera ob pol 20. «Večni mornar»; drama zaprta.

Kino: Matica: «Mati in dete»; Dvor: «Zamenjana nevesta»; Ideal: «Frizijska kri». — Čas predstavn na lepakih in v inseratih. Benešev večer «Jadrana» ob 20. v arčni Narodnega doma.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera ob pol 20. «Trubadur»; drama ob 20. «Obrt gospe Warrenove».

Kino: Isti spored kakor danes. Predavanje: na Taboru ob 20. «O katoletizmu v srednjem veku».

Nogometna tekma Ilirija: Primorje ob 17. na igrišču Ilirije.

DEZURNE LEKARNE.

Petek: Bohinc, Rimske ceste, Levstek Resljeva cesta.

Sobota: Piccoli, Dunajska cesta; Bakar: št. Karlovska cesta.

VLAKI PRIHAJAJO V LJUBLJANO

z Gorenjskega ob 7.18, 8.23 (brzi) 11.37, 16.30, 18.55, 21.05, 22.20 (ob nedeljah in praznikih);

z Dolenjskega ob 5.10, 7.38, 10.28, 14.40, 20.36;

iz Kamnika ob 6.50, 13.05, 17.40, 22.00 (ob nedeljah in praznikih);

z Vrhnike ob 6.54, 10.00, 17.30;

z Rakeka ob 0.23 (brzi), 0.53 (brzi), 2.02 (ekspres), 7.25, 10.39, 11.50 (brzi), 16.16 (brzi), 18.43, 22.40;

z Zidanega mostu ob 3.05, 3.15 (ekspres), 4.11 (brzi), 4.43 (brzi), 7.30, 9.57, 11.06 (brzi), 14.00, 16.41 (brzi), 18.06, 21.22, 21.32 (brzi).

VLAKI ODHAJAJO IZ LJUBLJANE

na Gorenjsko ob 5.22 (ob nedeljah in praznikih), 6.43, 8.25 (z gorenjskega kolodvor), 11.40, 14.50, 17.40 (z gorenjskega kolodvora), 19.05, 1.40 (brzi);

na Dolenjsko ob 6.20, 13.20, 18.50, 23.00;

v Kamnik ob 5.15 (ob nedeljah in praznikih), 7.55, 14.10, 18.20;

na Vrhniko ob 7.48, 13.25, 18.15;

proti Rečku ob 3.28 (ekspres), 4.17 (brzi), 4.50 (brzi), 6.02, 8.40, 12.15 (brzi), 14.25, 16.49 (brzi), 18.30, 22.45 (brzi);

proti Zidanemu mostu ob 0.30 (brzi), 0.58, (brzi), 2.12 (ekspres), 5.27, 7.44, 8.36 (brzi), 12.02 (brzi), 12.10, 14.20, 17.00 (brzi), 17.50, 23.15.

RAZSTAVA ITALIJANSKIH

UMETNIKOV V LONDONU

— London, 23. februarja. Na svečan način je bila v umetniški palači otvorjena razstava italijanske moderne umetnosti. Mussolini je poslal povodom otvoritve vodstvu razstave brzojavni pozdrav.

Jack London:

Roman treh src

In Francis je takoj razumel kakšno rano je našel slepec v njegovem srcu. Slepečevi prsti so instinktivno občutili njegovo plamtečo ljubezen do Leoncie, ki je bila v popolnem nasprotju z zvestobo napram Henryju. Tisti hip je tudi Leoncie spoznala, za kaj gre, in če bi mogel slepec opaziti, kako sta se Francis in ona plaho spogledala ter povesila oči, bi mu bilo takoj jasno, kaj tare Francisovo dušo. Toda stavec je bil slep in zato skrivnih pogledov ni videl. Pač pa jih je opazila prekrasna mladenka in njeno srce je začutilo, da sta Francis in Leoncie zaljubljeni. Tudi Henry je opazil njuno zadrego in to ga je zelo potrla.

Sodnik je nadaljeval:

— Nedvomno je krivo v tem slučaju srce. V moškem sreju je hrepenenje po ženski večno. Vendar pa si tudi ti svoboden. Dvakrat v enem dnevu si pomagal človeku, ki te je dvakrat izdal. In to, kar razjeda tvoje srce, te ni motilo v ljubezni do bližnjega. Po nedolžnem obsojenemu si priskočil na pomoč in ga rešil nezaslužene smrti. Preostaja nam še usoda omenjenega moža. Poskrbeti pa moramo tudi za tisto izmučeno bitje, ki je v enem dnevu dvakrat podleglo sebičnosti in je kljub temu

našlo v sebi toliko poguma in hvaležnosti, da se je zavzelo za bližnjega.

Nagnil se je naprej in znova so blodili njegovi prsti po peonovem čelu.

— Ali se boš smrti? — je vprašal slepec ne pričakovano.

— Da, veliki in sveti stavec! Strašno se bojim smrti, — je odgovoril peon.

— Tedaj pa priznaj, da si lagal, ko si se zavzemal za tega moža, da so bile tvoje besede o pomoči, ki ti jo je nudil dvakrat — laž. Če to priznaš, ostaneš živ.

Peon se je ves skrčil pod slepečevimi prsti.

— No le dobro premisli, — se je začel svečan glas.

— Smrt je grozna. Strašno je biti vekomaj nepremičen, kakor skala ali zemlja. Priznaj, da si lagal in darujem ti življenje. Govori!

Peona se je polastila taka groza, da mu je glas drhtel, vendar je pa ohranil tudi v zadnjem trenutku svoje človeško dostojanstvo.

— Dvakrat sem ga izdal danes, sveti oče. Toda svetopisemski Peter nočem biti. Tretjič ga ne zatajim. Bojim se, strašno se bojim smrti, toda tretjič ga ne morem izdati.

Slepi sodnik je dvignil glavo in obraz mu je obsijala neka čudna notranja svetloba.

— Dobro si povedal! — je spregovoril svečan.

— V tvoji duši je to, kar loči človeka od živali.

vall. Čuj moj sklep: od tega trenutka dalje moraš vse življenje misliti kakor človek, delati kakor človek in biti človek. Bolje je takoj umreti kot človek kakor pa večno živeti kot žival. Sveto pismo se moti. Mrtev lev je vedno boljši, kakor živ pes. Pojdi novorojeni sin, svoboden si!

Ko je pa peon vstal in se hotel umakniti drugim, ga je slepi sodnik ustavil, rekoč:

— Povej mi, o človek, ki si šele danes postal človek, kaj je bil glavni vzrok vse tvoje nesreče?

— Moje srce, o sveti oče, je hrepenelo po ljubezni ženske iz nižav. Sam sem bil rojen v gorah. Zaradi nje sem si izposodil od plemiča 200 pezov. Vzela je moj denar in pobegnila z drugim. Postal sem suženj farmarja, ki ni slab človek, vendar pa je in ostane samo farmer. Delal sem kakor črna živina, trpel in stradal sem pet dolgih let in kljub temu se moj dolg ni zmanjšal, pač pa povečal do 250 pezov. Vse, kar mi je ostalo, so te le cunje in izmučeno, onemoglo telo.

— Je li bila lepa — ta ženska iz nižav? — je vprašal slepi sodnik prijazno.

— Kar norel sem za njo, sveti oče. Zdaj se mi ne zdi, da je bila prekrasna. Takrat pa se mi je zdela najlepša na svetu. Ljubezen do nje mi je razvnela kri in močnega. Zaradi nje sem postal suženj, sama pa je pomohla pobegniti in nikoli več je nisem videl.

Peon je klečal pred slepim sodnikom in čakal s povečano glavno obsodbo. In vsi so se začudili, ko je Slepi Bandit globoko vzdihnil in se zamislil. Bilo je, kakor da je pozabil, kje in kaj mora delati. Njegova roka se je nehote dotaknila mladenske glave, rahlo je pogladila njene črne lase in stavec je spregovoril.

— Ženska, — je dejal tako mehko, da se je njegov čisti glas komaj slišal, — ženska je vedno prekrasna. Vse ženske so prekrasne — v moških očeh. One ljubijo naše očete; dajejo nam življenje in mi jih ljubimo; rode nam sinove da bi slednji ljubili njihove hčerke ter jih smatrali za najlepše na svetu. Tako je bilo in tako ostane dotlej, dokler bo na zemlji človek in človeška ljubezen.

Globoka tišina je nastala v votlin

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. februarja 1926.

— **Reorganizacija oblasnih železniških direktorij.** Kabinet prometnega ministrstva objavlja: Nekateri dnevniki so priobčili vest, da bodo oblasne železniške direktorije odpravljene. Ta vest pa ne odgovarja resnici. Pripravlja se res reorganizacija prometne uprave, toda to vprašanje se ni dozorilo. Železniške direktorije v nobenem slučaju ne bodo odpravljene, pa naj se izvede reorganizacija kakoršnakoli.

— **Zakon o avtorskih pravicah.** Prosvetno ministrstvo avtorskega zakona o avtorskih pravicah. Te dni bo imenovana posebna komisija strokovnjakov, ki bo načrt se enkrat pregledala. V komisiji bo sodeloval pri končni stilizaciji tudi prosvetni minister Stepan Radič.

— **Potovanje notranjega ministra v Bosno.** Notranji minister Boža Maksimovič odpotuje prihodnje dni v Bosno, kjer poseti vsa važna mesta.

— **Aktiva uradniškega saveza.** Glasom skepa izrednega uradniškega kongresa pripravila glavna uprava saveza spremembo pravil. Pravila se spreminjajo tako, da bodo lahko vstopili v savez tudi uradniški samoupravni korporaciji. S tem bi se ustanovila enotna uradniška fronta.

— **Puškarstva šola v Kranju.** Po poročilih iz Beograda namerava trgovinsko ministrstvo puškarstvo šolo v Kranju razširiti in povečati število učiteljev tako, da bi mogla šola letos sprejeti več učeencev. Poleg tega namerava trgovinsko ministrstvo otvoriti še eno puškarstvo šolo, da se čim bolj razvije ta važna panoga naše domače industrije.

— **Subotička pravna fakulteta bo premeščena v Novi Sad.** V novem zakonu o univerzah je bilo tudi odredba, da se premešča subotička pravna fakulteta v Novi Sad. St. sub. prav. fakulteta v N. Sadu. Subotička bi dobila kot nadomestilo pol. fakulteto, ki bi bila druga v naši državi. Prosv. ministrstvo utemeljuje premeščenje s tem, da je Novi Sad nacionalno in kulturno središče Vojvodine in da so v njem vse višje sodne instance. Baje namerava prosvetno ministrstvo premeščiti beogradsko poljedelsko fakulteto v Subotico. Radikalni poslanci so baje že pristali na to spremembo pod pogojem, da se v slučaju premeščitve pravne fakultete v Novi Sad ustanovi v Subotici poljedelska fakulteta.

— **Tožba notranjega ministra.** Kakor smo že svedočeno javili, je notranji minister Boža Maksimovič vložil pri sodnem stolu v Zagrebu tožbo proti glavnemu in odgovornemu uredniku zagrebškega »Jutarnjega lista« radi članka pod naslovom »Tajinstvene aretacije v Beogradu«. V tem članku je list poročal o aretacijah komunističnih voditeljev v Beogradu. Notranji minister je smatral, da vsebuje ta članek klevete proti njemu kot uradni osebi. Ukazal je tožiti. Zagrebški sodni stol pa je sedaj odklonil tožbo notranjega ministra in je to odklonitev motiviral s tem, da tožba ni utemeljena, ker je članek vseboval resnična dejstva.

— **Pogreb dr. Lorkovića.** Danes ob 15. se vrši v Zagrebu pogreb dr. Ivana Lorkovića, predsednika Hrvatske federalistične seljaške stranke in glavnega urednika »Hrvata«. Pogreba se udeležijo tudi posebna deputacija Narodne skupščine pod vodstvom skupščinskega podpredsednika dr. Ivana Šibenika. V tej deputaciji so zastopniki vseh parlamentarnih klubov in sicer poslanci Kalember in dr. Svitlislav Popović za samostojni demokratični klub, poslanec dr. Niko Perić za radikalni, poslanec Matijević Hrasnica in Mustafa beg Kapetanović za muslimanski, posl. dr. Drljević za črnogorske federaliste, dr. Krafft za nemški, ing. Serbec za jugoslovanski in Čeda Kokanović za zemljoradniški klub.

— **Novinarski ples v Beogradu.** Beograjski novinarji priredijo prihodnje soboto 6. marca veliko zabavno prireditev v korist novinarskega penzijskega fonda. Prireditev, ki se bo vršila v vseh prostorih palače Luxor, bo največja, kar jih je bilo letos v Beogradu. Sodelovali bodo pri njej vsi znani beograjski umetniki. V prvi vrsti pa člani opere in drame. Obisk bo gotovo izredno velik, ker ne bo na isti dan nobene konkurenčne prireditev in vlada za novinarsko maskerado veliko zanimanje tudi po vseh mestih v daljši beograjski okolici.

— **Spremembe v zagrebškem Narodnem gledališču.** Kralji Aleksander I. je podpisal na predlog prosvetnega ministra ukaz, s katerim je imenovan za glavnega tajnika zagrebškega Narodnega gledališča profesor Josip Bach, kateremu so poverjeni obenem posli gledališkega upravnika, za direktorja opere dosedanjega gledališki upravnik v Osijeku in bivši dirigent opere v Ljubljani Friderik Rukavina, za direktorja drame Ivo Raič. Dosedanji upravnik zagrebškega gledališča Julij Benešić je imenovan za profesorja gledališke šole v Zagrebu. Dosedanji direktor opere Peter Končević prevzame vodstvo gledališke uprave v Osijeku.

— **Nesreča na železnici.** Na lokalni železnici Grobelno - Rogatec je 24. t. m. ob 21. uri povozil vlak v bližini Tekačevega železnice kmečkega fanta Avgusta Štrmpa, doma iz Tržiča pri Rogatški Slatini. Težko poškodovanega so spravili v celjsko bolnico, kjer so mu odvzeli celo desno nogo, levo pa nad kolenom. Njegovo stanje je opasno. Kako se je nesreča zgodila, ni znano, kjer je poškodovanec ob tem času se vedno v nezavesti.

— **Iz državne službe.** Imenovan je za umetniškega konzulenta pri velikem županu ljubljanske občine slikar Fr. Tratnik. — **Posoilo beogradski občini.** Beogradska občina je prejela ponudbo od bančne skupine Brown - Boveri glede posojila več sto milijonov dinarjev pod pogojem, da se večina tega posojila porabi za nakup električnega materiala. Material bi se imel naročiti v Šviciji.

— **Iz našega državljanstva se izločijo.** Avgust Kovač, pristojen v St. Danijel, Josip Strauss, pristojen v Dvor, Kornelija Lam, pristojna v Beltince, Ernestina Weikaler iz Vitanja in Anton Mišić, pristojen v Vrbljan.

— **Učiteljski izpiti.** Na podlagi uredb prosvetnega ministra se vrše v novembru t. l. posebni učiteljski izpiti. Vsi učitelji, ki niso dokončali svojih šol v naši državi, morajo položiti te izpite. Rok za prijavo k izpitu je določen do 20. marca t. l. Mnogo učiteljev je že prijavljenih za izpit.

— **Odpuščanje delavcev pri Trboveljski družbi.** Samostojni demokratiški klub je včeraj popoldne intervjuiral pri ministru za socialno politiko Milanu Simonoviču radi nameravanega odpušča delavcev pri Trboveljski premogokopni družbi. Trboveljska premogokopna družba vstaja pri svojem sklepu glede odpušča delavcev in neče v nobenem oziru vpoštovati stališča zastopnikov rudarjev, ki naglašajo, da so zahtevne družbe po 30% znižanju plač neutemeljene.

— **Upokojeni železničarji.** V nedeljo 7. marca t. l. se vršijo trije shodi železniških upokojenecv in sicer v Ljubljani ob 2. popoldne v Mestnem domu, v Celju ob 9. dopoldne pri Zelenem travniku in v Mariboru ob 2. popoldne v Kazini, Slomškovi trg. — Vsa železniški upokojenecv in vdova naj se zaveda, da moremo le s skupnimi močmi zmagati ter naj se zato udeleži shoda na kraju, ki mu je najbližji. Vodenje centrale.

— **Konferenca gospodarskih korporacij v Beogradu.** V prostorih Centrale industrijskih korporacij se vrši danes konferenca zastopnikov Trgovskih zbornic in gospodarskih korporacij iz vse države. Konferenca razpravlja o gospodarskih vprašanjih, zlasti o potrebi stalnega odseka v tarifnem odboru. Ta odsek ima nalogo temeljito preučiti celokupno tarifno vprašanje in izdelati primerne tarifne predloge.

— **Poljedelska fakulteta v Subotici.** Po poročilih nekaterih listov je v novi univerzitetni zakon, ki ga pripravlja prosvetno ministrstvo, vnesena tudi določba glede premeščitve pravne fakultete in Subotice v Novi Sad. Subotica pa ima dobiti v nadomestilo poljedelsko fakulteto, ki naj bi odgovarjala dunajski visoki poljedelski šoli.

— **Što novih telefonskih zvez med Dunajem in Budimpešto.** Dunajski listi javljajo, da se vrše pogajanja med nemško-avstrijsko in madžarsko pošto upravo glede pomnožitve telefonskega prometa med glavnimi mesti Madžarske, Avstrije in Nemčije. Strokovnjaki so izdelali načrt, na podlagi katerega se vzpostavijo v najkrajšem času na progi Budimpešta, Dunaj, Passau nove telefonske linije. Instaliranih bo 126 novih kablov za interurbani telefonski promet. Za nove telefonske zveze med Budimpešto in Dunajem je določenih četrt milijona kron. Tako drugi. Pri nas pa ne moremo tehnično vzdrževati niti ene telefonske proge med Ljubljano in Beogradom, ki bi redno in pravilno funkcionirala.

— **Olaščava potovanja ruskih beguncev.** Uradno se objavlja: Ruski begunci se opozarjajo, da je ministrstvo za notranje zadeve določilo razpisa D. Z. br. 14.778 iz leta 1925. spremeni in omili v nastopnem smislu: Ruskim beguncem je dovoljeno potovanje iz kraja v kraj v naši državi le z dovoljenjem političnega oblastva (političnega ravnanjstva v Ljubljani, sreskega poglavarja drugod). Politično oblastva jim smejo izdati taka dovoljenja po stvarno dokazani potrebi za dobo 30 dni (doslej le 8 dni), onim pa, ki morajo čisto potovati po stvarno dokazani potrebi, kot n. pr. trgovci, trgovski potniki, agenti in drugi, pa za dobo 6 mesecev. Isto tako se morejo izdati osebam, ki hočejo potovati drugam radi zaposlenja, dovoljenja za dobo 30 dni. Omenjene omejitve pa ne veljajo za dijaške posameznih ruskih šol, za nastavljenice teh šol, za nameščenice državne komisije ruskih beguncev in njih agencij v notranjosti države ter vobče za uradnike in osebe vseh pod nadzorstvom omenjene državne komisije stojičih ustanov. Vse navedene osebe se lahko svobodno gibljejo z legitimacijami njihovih pristojnih oblastev — ustanov. Za rusko univerzitetno dijaštvo velja dijaška izkaznica.

— **Glavna skupščina ljubljanskega oblasnega odbora Rdečega križa se vrši v sredo 3. marca ob 6. popoldne v posvetovalnici ljubljanskega magistrata.** Dnevni red običajen. Odbor vabi članstvo k polnoštevilni udeležbi.

— **Iz Gornje Radgone.** Zdravnik vsega zdravilstva dr. Vinko Čremošnik ordinira od ponedeljka 1. marca t. l. v Gornji Radgoni.

— **Amerikanci v Dubrovniku.** V Dubrovniku se je mudil te dni uradnik Consul Line in zastopnik ameriških turistovskih združenj G. Castelli, ki hoče organizirati turistične izlete iz Amerike. Izjavil je, da delamo za lepoto naših krajev premo reklame. Amerika bi se gotovo bolj zanimala za jugoslovanska letovišča, če bi imela Jugoslavija v inozemstvu dobro organizirano reklamo.

— **Strahna smrt mladencega.** V vasi Vižorji v Hercegovini je izvršil zblaznjeni 25letni mladenci Mirko Frantič strašen samomor. Pred dnevi je ostal sam doma in v napadu blaznosti je pograbil steklenico petroleja ter se z njim polil. Nato se je vlegel na ognjišče. Zažgala se mu je oblika, na kar je divje priče hotel in hite na prsto in je končno v strašnih mukah zgorel.

— **Tragedija brezposelne devojke.** V Zagrebu se je včeraj zastropila 19letna sobarica Milorada Vakarova iz Velikega Bečkereka. Bila je delj časa brez posla ter je v skrajni obupanosti izpila večjo množino karbolne kisline. Od sveta se je poslovila lakonično. Napisala je na listek tele pretrpljene besede: »Ni mi žal življenja! Zelo sem srečna. Ne vračam se nazaj.«

smrt sem žla, ker nisem imela od mladih let sreče. Za srečo mi sedaj ni!.

— **Poslednje samomor izstega Slovence v Zagrebu.** Včeraj jutraj se je v Zagrebu na Savski cesti vrpol pod tramvaj neki deček. Voznik je s največjim naporom zavril in ustavil voz. Na tramvaju sta se slučajno vozila dva stražnika, ki sta skočila z voza in prijela dečka. Fant, ki je star komaj 13 let, je izjavil, da se piše Ljudevit Cvetko in da je doma pri Sv. Križu v Sloveniji; v Zagrebu se uči čevljarstva. Baje je hotel že poprele skočiti v potok Černomerec. Deček je ves trepetajoč in hite pripovedoval, da ga je njegov gospodar tako mučil, da mu ni bilo več mogoče strpeti. Policija je njegovega delodajalca ovdaj sodišču.

— **Aretacija dveh hancin ravnotežev.** Državno pravdnitvo v Zagrebu je izdalo tirilico proti ravnotežev Prometne banke dr. Kolmanu in dr. Stanku Njemerovski-mu. Političa je takoj začela zasledovati oba ravnotežja, ki sta neznanu kam pobegnila.

Tinec in Tonde sta šelna postala, žaba za post sta drugo postala. Tinec pravi: »Jas bom, Buddha!« Tonde: »Ajdi, pa le men' ga daj!«

Iz Ljubljane

— **Dr. K. sprejemam mladališkega re-partiranja.** ki so v zadnjem času prepozno, dobivamo iz vrst svojih dišateljev, gled. abonentov več ali manj ogorčene prijatelje. Abonent izražajo željo, naj ima gledališka uprava več obzirnosti do njih in vsaj zadnji dan, ko so ljudje že disponirali s časom, ne izpreminja objavljenega repertoarja.

— **Dr. Marijonožna gled. »Atena« v Na-rodnem domu vprizori v soboto (27. t. m.) in v nedeljo (28. t. m.) ob 3. pop. Povečje-vo pravilno igranje »Gozdni kralj Lavrin«.** Na to vprizoritev posebno opozarjamo ljubitelje lutkovnih iger in občinstvo sploh, saj je ta igra dosegla prvič že neobčičen uspeh. Tu je prikazan pravi svet tako živo kot v malokateri Povečjevi igri; v mračnem gozdu se odigrava dvoboj med dobrim in zlim svetom in kot luturina zora pripelje skozi buče se gaje duh dobrote li plemenitosti — kralj Lavrin, Tudi Čašperja ne manjka. Ta mali burke je tudi tu končni razpletavec vseh zadržev in zank. Poleg umetniške inscenacije pa močno vplivajo vpletene glasbene točke, kot na pr. godbeno spremljavo Lavrinovih besed l. dr. Opozorjamo občinstvo, da se predstave vrše odslj v sobotah in nedeljah ob 3. uri. Cene običajne, vstopnice eno uro pred začetkom predstave.

— **Otroška oblička: Kristofel - Bučar.** — **Cene mleku padajo.** Poročali smo pred tedni o akciji gotovih interesentov iz ljubljanske okolice, ki so hoteli umetno dvigniti mlečne cene na našem trgu oz. vzdržati visoke prazniške cene. Tržno nadzorstvo se je temu uprlo in prošlo veliko županstvo za posredovanje. Predno pa je do posredovanja prišlo, so se cene mleka uredile same od sebe. Ne le da se niso nikjer dvignile, ampak so celo padle, tako da danes le še redkokdaj plačuje na dom dostavljeno mleko preko 3 Din za liter, na trgu pa se dobi še ceneje, celo že za 2,50 Din. Ta za naše komentare razveseljejo pojav je ob enem najboljši dokaz, da smo imeli prav, ko smo v »Slov. Narodu« trdili, da ni stvarne podlage za podražanje mleka in da gre le za umetno akcijo ozkega kroga interesentov.

— **Iz pisarne Sokola I.** V soboto 27. t. m. ob 20. uri predava na Taboru br. Zupančič o »Katoicizmu v srednjem veku«. — **Po predavanju so člani javljeni na proslavo sodelanih sokolskih delavcev br. Ljubljanskega Sokola.** — V nedeljo 28. t. m. ob 11. uri dopoldne predavanje Zveze kulturnih društev v Kino Matiji. Govori in poznamnjenje s filmskimi slikami g. dr. Pirc o temi »Kako pravilno in zdravo živeti«. — **Vabimo člane, da poravnajo častne obveznosti v društveni pisarni na Taboru, ki posluje dnevno od 16.-19. ure.** — **Odbor.**

— **Iz predavanja s skriptičnimi slikami.** V nedeljo, 28. febr. ob 10. priredi T. K. »Skala« drugo predavanje s skriptičnimi slikami in sicer o Mont Blancu, kralju evropskih gora. Predava g. Janko Makar. Opozorjamo na to vlezanimivo predavanje predvsem turistice, skavte, gozdovnike in šolsko mladino.

— **Iz Zadruga mesarjev in prekajalcev v Ljubljani** uljudno opozarja vse svoje člane, da se vrši redni letni občni zbor v nedeljo, dne 28. t. m. 1926 dopoldne ob 9. v vrtnem salonu g. Petra Košaka. Spored: Volitev načelstva in odbora. Slučajnost. — Načelstvo. 256/n

— **Iz Dve predavanji prirediti Zveza kulturnih društev** jutri, v soboto, v Ljubljani. Prvo se vrši ob 17.30 v Preporodu, drugo ob 20. pri Sokolu I. na Taboru. Obkrat predava g. P. Zupančič o katoicizmu v srednjem veku.

Iz Celja.

— **Porotni slušaji.** Dne 1. marca se prične pri okrožnem sodišču v Celju prvo porotno zasedanje. Razpisani so sledeči slušaji: 1. marca Viktor Turnšek in Alojz Križan, ubol; 2. marca Julijana Zaleznik, umor; Alojz Majcenik, rop; Franc Kamenšek, rop in težka telesna poškodba; 3. marca Jožef Golob, težka telesna poškodba; Ignac Hribar, rop; 4. marca Ernest Hlog in tovariši, ponceverba; Anton Kodrič, ubol.

— **Mesečni živinski sejem** se vrši v ponedeljek 1. marca na mestnem sejmišču. — **Smrtina hosa.** Umrla je v Prešnovi ulici soproga trgovca g. Wera gopca Ivana Weren v starosti 38 let. — **Na Cankarjevi cesti** je umrla v 91. letu starosti gospe Rosalija Čerkov, maji trgovke in hišne posedaice gospe Miti Kranj. Bropo prepečijo v Koprivnico pri Rajhburgu.

— **Nov izdanih prostor graditve v bližini evangejske cerkve.** Izšlo bo kmalu.

Cesar Franc Jožef je bil nezakonski sin?

Senzacionalna knjiga Adama Nowickega. — Franc Jožef je bil baje nezakonski sin hrvatskega bana Jelacića.

V Varšavi je izšla te dni knjiga »Zaton Habsburžanov«: spisal jo je bivši dolgoletni dunajski sodnik poljskih listov Adam Nowicki. Nowicki je dalj varšavskim listom telefonska poročila o sejah dunajskega parlamenta in je bil sicer dobro informiran o zakulisnem življenju bivših avstrijskih mogotcev. V svoji knjigi ki je zbudila v poljski in inozemski javnosti veliko senzacijo, opisuje razne dogodke in anekdote iz življenja in vladanja predzadnjega Habsburžana, cesarja Franca Jožefa. Naivečio senzacijo je vzbudila avtorjeva trditev, da cesar Franc Jožef ni bil zakonski sin.

Matij predzadnjega avstrijskega cesarja, nadvojvodinja Zofija, baje ni imela sina s svojim možem Francem Karlom, temveč z elegantnim in lepim hrvatskim oficirjem, poznejšim hrvatskim banom Jelacićem. Ljubavno razmerje med njo in grofom Jelacićem je baje razkrinjal madžarski grof Ludvik Bathyany, ki je zaupal to državno tajnost svojim najboljšim prijateljem in znanecem. To neprevidezost je poplačal z

glavo. Po ponesrečenem madžarskem puču je dal cesar Franc Jožef grofa Ludvika Bathyanja l. 1849 obesiti, ker se je bal, da bi ne prišla resnica na dan. Porabil je ugodno priliko, da se iznebi nevarnega magnata, ki bi bil lahko povzročil v bivši monarhiji največje zmede.

Ne vemo, v koliko je trditev poljskega novinarja resnična, vendar pa pri razmerah, ki so vladale med Habsburžani, ni izključeno, da smo imeli v osebi predzadnjega apostolskega veličanstva nezakonskega sina bana Jelacića. Saj je znano, da so bili Habsburžani v moralnem pogledu zelo širokogrudni in da je veljalo pri njih bolj kakor kjerkoli drugje pravilo, da je oče v vseh slučajih negotov. Vsekakor je odkritje Adama Nowickega dogodek, ki bo spravil na noge vse prijatelje in nasprotnike Habsburžanov. Obeta se prav zanimiva polemika, ki utegne spraviti na dan še marsikatero umazano afero iz življenja bivših avstro-ogrskih mogotcev.

— **Zanimiva sportna vest.** Včerajšnji »Neues Wiener Journal« javlja zanimivo vest, da pojde bivši član dunajskega Sport-kluba, kasneje kluba International, Zankl, kot trener v Ljubljano. Informirali smo se pri vodilnih ljubljanskih klubih o tej zadevi, vendar, kakor izgleda, je vest dunajskoga lista brez podlage.

— **Stanje prvenstva v Pragi.** Sparta 11 tekem, 21 točk, Slavia 12, 21, Viktorija 12, 21, CAFC 11, 15, Čechie Karlin 1, 13, Meteor VIII. 11, 13, Nuselsky 11, 10, Vršovice 10, 7, Liben 11, 6, Kladno 10, 5, Slavoj 2, 12, 2, Čechie VIII. 11, 0. Diferenca golov: Sparta 55 : 12, Slavia 64 : 12, Viktorija 46 : 13.

Današnje vreme.

— **Bohinjska Bistrica,** ob 7. zjutraj. Temperatura + 6° C; za zimski sport neugodno.

— **Kranjska gora,** ob 7. zjutraj. Temperatura + 1° C, barometer se dviga, pooblaščeno, sren 10 cm.

Čez 4000 ljudi

Je dosedaj že napolnilo dvorano pri predvajanju najlepšega filma te sezije, krasne pesmi o materinski ljubavi

— Mati in dete —

Sijajna umetnica svetovnega slovesa,

HENNY PORTEN

je kot mati v tem globoko zamišljenem vefilmu nepoznana. — **Hitite, da ne zamudite,** ker ni sigurno, ko nam filma trdita ta vefilma da še jutri na razpolago. — Predstave se vrše ob 4, pol 6, pol 8.

618 **Elitni kino Matica** vodilni kino v Ljubljani. Telefon 124

Obvestilo

Družabniki javne trgovske družbe »Sparta« Franc Hrovat & Co. v Vavti vasi: Ivan Nose in Franc Drobnič iz Rumanje vasi, Matija Kren iz Vavte vasi in Franc Hrovat st. iz Vavte vasi sporočajo, da nima Franc Hrovat ml. iz Rumanje vasi pravice zastopati družbo in sklepati v njenem imenu nikakih kupcij in da ne prevzamejo za od njega sklenjene kupcije nikakih obveznosti. Vavta vas, 25. februarja 1926.

Ivan Nose, s. r., Franc Drobnič, s. r., Matija Kren, s. r., Franc Hrovat s. r. 258/a

POZOR!

Opozarjate se, da eden naših naglav z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

»ključ«

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričajte se. — Nogavice brez žiga »ključ« so ponarejene.

KORSAR PIETRO

Grandiozno filmsko delo o moški strasti in ženski prevrtljivosti. — Isti igralci, isti režiser in ista filmska tovarna, ki je izdelala največji film sveta prekrasne Nibelunge.

V glavnih vlogah;

Paul Richter

in

Rudolf Klein-Rogge

(Nepozabni Siegfried in strašni kralj Atla iz Nibelungov). Pride v kratkem v

Elitni kino Matica

Gospodarstvo

Razveseljav pojav

Slovenec ni razvajen. Od nekdanj je teko delal in se s trdom preživljal. V potu svojega obraza, z veliko ljubeznijo do malega kosa svoje zemlje mora naš kmetijski človek delati od rojstva do smrti. Naš rokodelce je vajen trdega vsakdanjega dela. Našemu kupcu ni sipala sreča lahkega blagostanja. Obrtnik in trgovec sta v Sloveniji hodila od vajeniških let do večera svojega življenja težko pot. S pridnostjo, delavnostjo in skromnostjo samo sta se v težkih starih prilikah mogla uveljavljati in držati. Slovenski uradnik ni bil nikdar ugodnik v uradniški hierarhiji. Vlekel je, pisal, pa se redko dopisal in dosodil do visokih mest. Naš delavec, izrazito industrijski, kakor oni, ki je običajno z eno nogo v kmetstvu, je priden, cenijo in iščejo ga zbog njegove pridnosti in vestnosti celo v nepriazni tujini. Ljudem dela je prirojena ali privzgojena kot osnovna lastnost skromnost, pridnost in varčnost, kakor ni lahko drugače mogoče pri ljudeh, ki jim po večini ostaja od dobre slovenske matere zavestno ali podzavestno za življenje bodrilo: Delaj in hrani!

Med vojno in tudi v razdrapanih povojnih časih se je v nemoralnih razmerah, kakor drugod, začela tudi pri nas v gospodarstvu vera slabih lastnosti. Popustila je ljubezen do dela, ponehala je pridnost, prevladala je pohlepnost in želja po lahkem zaslužku ter ž njo ob času denarne negotovosti lahkomišelnost potravnost. In vsi, ki ljubijo našo malo domaćino, smo bili v resnih skrbih za svojo ožjo domovino, za katero je predpogoj gospodarskega obstanka pridnost in varčnost prebivalstva iz vseh slojev, ako bi za trajno duhovno zagospodovali našemu delavnemu človeku slabi vodniki in pogubna gesla.

Pa je prišel od zahoda, od zemlje do zemlje preobrat. Stari pravci solidnosti, prevdarnosti, poštenosti, skromnosti in varčnosti, ki so se obnesli in slove po svojem poročilu, brzo prihajajo do veljave. Kredit dobiva načelo, da naj ne je, kdor ne dela.

S preobratom so prišla suha leta v gospodarstvo in vsepovsod se govori o gospodarski krizi. Vsak prehod in vsaka preorientacija je težka in zahteva svojih žrtv. Tudi pri nas živo občutimo pezo gospodarske krize. Industrija preživlja težke čase in mnogokatero podjetje se dobesečno bori za obstanek. Trgovci huda prede, v kupčiji je mrtvilo, velike so izgube in plačila prihajajo z veliko zamudo. Obrtniki popravljajo težko in redkem zaslužku in slabih delavnih prilikah. Delojemalci s težavo dobivajo službe in je vesel, kdor je danes pod varno streho starega gospodarja. Brezdomno živimo v težkih časih in smo sredi krize, o kateri pa pravijo tudi gospodarski veljaki, da je pri nas kriza, ki nas vede do gospodarskega ozdravljenja. Smemo imeti trdno prepričanje, da zmaga naš organizem tudi to kritično dobo, ker je v jedru zdrav in ker je osnovna lastnost našega naroda pridnost, varčnost in poštrevnost. Te lastnosti se dele v zaklad v živem narodu, ki je zdrav in svež ter ima zadosti vstrajnosti in trdne volje.

Sredi teh slabih časov je vesel in bodreč pojav, da je osebito v našem obrtniškem stanu na najrazličnejših krajih naše domaćije bila zadnja leta cela vrsta razstav in prireditve, ki kažejo, da prevladuje življenjski optimizem in volja do ustvarjanja dela. Te prireditve kažejo živahno stremenje našega delavnega ljudstva navzgor. Nih kropa pa le ljubljanski vele-

sejem, ki bo letos že v šestih otvorjen v naši beli Ljubljani. Lanijski velesejem nam je dokazal, da je njegova marljiva uprava znala navzlic vsem težavam pripraviti lepo, bogato in pestro razstavo, katere je bil vsakdo od nas vesel ter je kot Slovenec in Jugoslovian ponosen, da smo sredi gospodarskega mrtvila in sredi kritičnih prilik v gospodarstvu zmogli to lepo delo, ki je krona naših vsakoletnih gospodarskih prireditve. Pojavlja se včasih dvom, ali je taka prireditev v Ljubljani še potrebna v obstoječih nepravilih. Ta dvom pa pri nas ni upravičen in je le prav, ako Slovenci vsako leto napravimo v svojem središču tako gospodarsko revijo, ki naj bo iz leta v leto še bolj izpopolnjena. Vsi moramo podpirati to pomembno prireditev, ki ima gotovo svojo posebno slovensko marko in smo nanjo ponosni, ker je naša, ker je plod našega truda in dela in naše skrbi ter smo si v naši lepi domovini pridobili z njo na tem polju prebistvo.

Zato je dolžnost vsakega našega industrijskega, obrtnika in trgovca, ki je stanovsko zaveden in mu je na srcu povzdiga našega narodnega gospodarstva in s tem tudi razmah njegovega lastnega podjetja, da se letošnja velesejma udeleži.

Letošnji velesejem naj bo ne le vreden vrstnik naših prvih velikih sejmov, marveč naj jih celo nadkriji, tako da bomo po zaključku res smeli reči: Prišli smo naprej!

—g Nova knjiga o naši industriji in obrti. Načelnik trgovskega ministrstva, Milivoje Savič je izdal novo knjigo »Naša industrija, obrt in trgovina«. Knjiga je posvečena v prvi vrsti naši produkciji korusa, sadja, zelenjave in drugih živil; dalje govori o našem ribolovu in vinogradništvu. Avtor razlaga tudi svoje naziranje o gospodarskem delovanju posrednih ministrstev v zvezi z nalogami Narodne obrane. To je že peti Savičeva knjiga o naših gospodarskih razmerah.

—g Statistika naše industrije. Ministrstvo za socijalno politiko je sestavilo zanimivo statistiko industrijskih podjetij v naši državi. L. 1925 je bilo pod nadzorstvom inspekcije dela 9.709 industrijskih podjetij, ki so zaposlovala 146.920 delavcev (125.585 moških in 21.135 žensk). Nesreč se je zgodilo 8.135, in sicer 144 smrtnih; 7991 delavcev je pa zadobilo težke, odnosno lahke telesne poškodbe. Pod nadzorstvom inspekcije dela je 9442 parnih kotlov. Državna taksa za te kotle je znašala 1.700.000 Din. Eksplozirala sta dva parna kotla. Lani se je prijavilo 861 novih podjetij, 350 podjetij se je pa povečalo. Obrat je ustavilo lani 100 podjetij, in sicer 77 v lesni in 23 v mlinski industriji.

—g Cene sladkorja. Ker je tendenca na sladkornih tržiščih slaba, je znižal naš sladkorni kartel cene za 10 para pri kilogramu.

—g Dva nova konkurza v Srbiji. Beogradsko trgovsko sodišče je otvorilo konkurz nad imovino trgovca Živojina Milica iz Malega Požarevca in Aleksandra Nikolića iz Umke. Milici ni mogel izplačati svojemu upniku na menico 45.000 Din. Nikolić je bil pa dolžan Depozitni banki 18.000 Din, ki jih ni mogel poravnati.

—g Dobava. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. marca t. l. ponudbe za dobavo 120 m² linojele, za dobavo 6 kom. plošč iz umetnega marmorja; do 12. marca t. l. ponudbe za dobavo 30 komadov senčnikov. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.

To in ono

Mednarodni pustolovec pod ključem

V torek dopoldne so izročili bratislavskemu državnemu pravdnistvu 36-letnega Stefana Georgijeviča, rodom iz Bratislave. Mož je bil znan širom Evrope pod imenom »kralj hohštalerjev«. Georgijeviča poznajo malone vsa evropska policijska ravateljstva. Izvršil je nebroj drznih vlomov, tatvin, goljufij in drugih zločinov. Samo na slovaškem je izvršil 1. 1924 štiri drzne goljufije, za katere bi moral odgovarjati pred sodiščem. Izdajal se je za odvetniškega koncipienta. To je bila sploh njegova najbriljantnejša vloga. V vlogi odvetniškega koncipienta je vodil za nos nebroj klientov. Nekeč se je zglasil v Piešťanah pri dr. Stefanovu ter se predstavil kot odvetniški koncipient dr. Molnar. Živel je del časa na nizkov račun, pred odhodom si je pa izposodil od Stefanova še 800 čeških kron. Tudi zobenemu zdravniku dr. Sreškolu se je predstavil kot odvetniški kandidat. Dal si je napraviti več zlatih kron v vrednosti 6000 Kč, na kar je brez sledu izginil.

Naposled ga je zadela usoda, ki zadene prej ali slej vsakega zločinca. Aretiran je bil v Kitzbühlu in v torek so ga avstrijske oblasti izročile češko-slovaškemu obmejnemu organu. Georgijevič je rodom iz Novega Sada in sicer iz ugledne rodbine, ki se je nedavno preselila v Bratislavo. Bratislava je torej doletela visoka čast, da šteje med svoje meščane »kralja hohštalerjev«.

Nerajeno dete kot učitelj

Morlika radi svojega pričakovanega otroka oproščena

Pred dunajskimi porotniki se je zagovarjala v sredo 19letna Marija Frank, ki je lani v oktobru s sekiro umorila svojega ljubimca Viktorja Wimmerja Frankova je doma iz okolice Wr. Neustadta, kjer se je pred dvema letoma seznanila z delavcem Wimmerjem. Oba sta na pol otroka sta se zaljubila drug v drugega, a dekletovi starši tega niso hoteli trpeti. Zato je deklica ušla v mesto in si poiskala službo kot sobarica. Z Wimmerjem je ljubimkalo še naprej, a kmalu se je navzela tako modrega duha, da ji en fant ni zadostoval in si je poiskala še drugega, nekega Tomschitzja.

Posledice te dvojne ljubezni niso izostale. Frankova je začutila, da postaja mati; za očeta je izbrala Wimmerja, ki pa je vedel tudi za njeno razmerje s Tomschitzjem. Kljub temu je izjavil, da je pripravljen skrbeti za otroka, da pa o poroki ne more biti več govora. A Frankova se je kapricirala ravno na to in ko ji ni uspelo, mu je prisegla maščevanje. Preskrbela si je malo sekirico, ki jo je nosila cel teden vedno seboj, skrito pod oblačlo. Naposled je Wimmerja srečala in šla z njim na stanovanje, kjer ga je vnovič rotala, naj jo poroči. Ko je tudi sedaj odklonil, se je dekle poredno nasmejala in mu šaljivo začrnilo: »Potem pa te ubijem.« Se vedno kakor v šali je izvlekla sekiro izpod plašča in jo namenila fantu na glavo: »Naj vdariš?« Smejal se je tudi fant in ji prikimal: »Le vdari! ne bojim se smrti!« Hip na

to se je zgrudil na tla s prekramo glavo in obliit s krvjo. Dekle je zapahnilo še parkrat in Wimmer je obležal mrtov.

Frankova je bila drugi dan aretirana in je priznala, da je Wimmerja umorila. Prisegala pa je, da ni imela tega namena, da se je res hotela samo šaliti in Wimmerja malo postrašiti. Kako je prišlo do tragičnega konca, sama ne ve.

Na enak način se je zagovarjala tudi v sredo pred poroto. Kljub temu, da je priznala, da je imela razmerje tudi s Tomschitzom in da je nosila sekiro dali časa s seboj, jo je porota oprostila. Pravdorek je izzval na Dunaju ogromno senzacijo, ker podobnega primera tudi dunajska pestra porotniška kronika še ne beleži. Vse ugiblje, kaj je moglo porotnike dovesti do oprostilnega izteka. Druga razlaga ni mogoča, kakor da je na porotnike vplivalo dejstvo, da je obtoženka nosna in da so se usmili njenege še nerojenega otroka. To še le nastajajoče človeško bitje je torej rešilo že pred porodno svojo mater ječe in ji že navreji poplačalo trpljenje in skrbi, ki jih bo imela z njim mlada nezakonska mati. Bog ve, ali mu bo mati zato vsaj hvaležna.

Krvava rodbinska drama

V selu Velika ves pri Krapini na Hrvaškem se je te dni odigral krvav epiloz rodbinske drame.

Seljak Nikola Sinković se je pred leti oženil. S svojo ženo se je dobro razumel in živila sta zadovoljno. Imela sta sina Stjepana, ki jima je kasneje pomagal pri gospodarstvu ter sploh upravljal vse posestvo. Nedavno je Nikolaj umrla žena, iz obupa se je moždovod udal pijači ter je obenem pričel razmerje z neko žensko, ki ni bila baš na najboljšem glasu. Radi teh prilik sta se oče in sin čisto sporekla in vsi trije v hiši so se gledali postrani.

Pretekle dni sta se oče in sin zopet večkrat sprla in sin je očetu očital, da bo poznal posestvo v družbi svoje priljeznice po grlu Nikola se je silno razburil in sklenil je, da se maščuje nad sinom. Ponoči, ko je Stepan legel v posteljo in zaspal, se je oče previdno splazil k postelji in ga s sekiro udaril po glavi. Nesrečni Stepan je ostal mrtov na licu mesta. Čim so seljaki izvedeli za strašen čin Nikole, so ga prijeli in izročili orožnikom.

Institut za podaljšanje življenja

Američani, ki so znanj po svoji iznajdlivosti, so izumili nov tip higienskega zavoda — institut za podaljšanje življenja. Zavod je ustanovila neka trgovska družba v New Yorku. V kratkem času se je delovanje novega higienskega zavoda zelo lepo razvilo. V zavodu je zaposlenih mnogo zdravnikov, poleg tega je na poslasta uprava na svoj račun 7000 zdravnikov v razna ameriška mesta. V mnogih mestih so že podružnice tega originalnega zavoda. Za 100 dolarjev preišče zdravnik bolnika po najnovejših metodah moderne medicine. Honorar gre v skupno blagajno Zdravnikov prejemajo od zavoda stalne plače. Zavod izdaja svojo revijo, v kateri daje javnosti splošna na-

vodila o moderni higijeni. Prireja tudi javna predavanja.

»Prah je aeroplan bacilov«, — je izjavil ravnatelj zavoda na nekem predavanju. — »Človek mora od mladosti neprestano skrbeti za svoje zdravje in se skrbno izogibati vsega, kar škoduje njegovemu organizmu. V največjem času skrbe ljudje večinoma samo za svojo duševno izobrazbo, dočim telesno kulturo zanemarijajo. Posledice seveda ne izostanejo. Telo modernega človeka je postalo slabo, njegov odpor proti boleznim se je zmanjšal in stari, zdravi ljudje je vedno manj. Telo in duša se morata razviti enako. Vsako zastopavanje enega na račun drugega rodi slabe posledice.«

Najmanjši narod na svetu

Rdeči krž in družba za podpiranje severnih narodov sta poslala lani poletje iz Irkutsk ekspedicio, ki je odšla daleč v pragozd (taigo), da prouči življenje in običaje najmanjšega naroda na svetu, tako zvanih Karagasov. Vseh Karagasov je po uradnih sovjetskih poročilih 405. Všetni so tudi dojenčki. Karagasi žive v zapadnem delu Irkutsk gubernije ob gornjem toku rek Ude, Ije in Birju-se. Pečajo se samo z lovom. Najbrž so v sorodu s Samojedi, ki so bili prvotno naseljeni v teh krajih, pozneje so jih pa deloma pregnala druga plemena, deloma pa asimilirali Tataři. Karagasi govorijo nekato tatarsko narečje, toda v njihovem jeziku je mnogo izrazov, o katerih se ne ve, kakršnega izvora so. Pokrajina, ki jo smatrajo Karagasi za svojo državo, je zelo velika in sega deloma tudi preko ruske meje.

Stari Karagasi so pripovedovali ekspedicio, da je njihovo ozemlje 300 vrst (vrsta = 1075 m) dolgo in 170 vrst široko, kar pomeni, da znaša površina tega ozemlja 56.000 kvadratnih vrst, torej skoraj tako veliko kakor Češkoslovaška. In vendar šteje prebivalstvo samo 405 duš. Pred 10 leti so imeli Karagasi 98 »gospodarstev« z 2600 jeleni.

Karagasi love divjačino, ki jim daje drago kožuhovino. Zjadna leta jim delajo konkurenco ruski kolonisti, ki jih izpodrivajo tako, da se mora to plemo polagoma umakniti v še bolj neobljubljene kraje. Karagasi živijo v primitivnih kolibah, ki si jih postavijo iz tramov. V kolibah gori poletni in pozni kup drv. Karagasi imajo celo šolo, ki jo je ustanovil ruski izgnanec v Sibiriji Močulskij z učiteljico Baranovo. Šola ima zdaj že dva razreda. Sovjetska vlada je določila meje, v katerih imajo pravico loviti samo Karagasi, ki jih je tudi sicer vzela v svojo posebno zaščito.

• Pet otrok tekem enega leta. Gospa Lesir Hobba, iz kraja Chandlerville, država Illinois, je tekem enega leta porodila pet otrok. Dne 30. januarja leta 1925 je rodila trojčke, dne 28. januarja 1926 pa dvojčke. Srečna mati je stara komaj 30 let in ima dosedaj že 9 otrok. A ubogi mož...

• Pet let brez jedi! Pariški listi prinašajo senzacionalno vest iz Bordeauxa. Tamonjši zdravnik se bavijo z zagonetnim slučajem. Gre za 25letno Španjolko, ki je pred petimi leti prispela v Bordeaux in od tega dne svojega prihoda še ni zaužila ničesar. To so potrdili njeni sorodniki in znanci. Zdravnik smatrajo ženo za izreden fenomen. V Bordeaux so prispeli številni inozemski zdravniki, da preiščejo damo. Španjolka, ki se piše Santander, je torej prvi človeški perpetum mobile.

Zdravje

Je pol bogustva.

Za uspešno duševno in telesno delo ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo. Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdimi usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje. Nosite tudi Vi **PALMA-kaučuk** podplate in pete. Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku. **PALMA-kaučuk** pete so trikrat tako izdržljive in še ceneje kot usnje

Makulturni papir
kg Din 5—
prodaja uprava „Slov. Naroda“

Zahvala.

Vsem, ki ste na kakršenkoli način sočustvovali z našim predragim stricem, bratom, svakom itd., gosodom

Alojzijem Zajcem

za časa njegove bolezni in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvala pevskemu društvu „Slavec“ za genijito petje in šišenski požarni bratvi za častno spremstvo.

V Ljubljani, dne 26. februarja 1926.

Zahvaljoči ostan.

Potrti neskončne žalosti naznanjamo, da je gospa

Hanny Weren roj. Treo

trgovčica soproga

naša iskreno ljubezen, najvestejša tovarišica in radost, najpoštrevnejša mati svojim otrokom, ljuba hčerka, sestra, svačinja in teta, bila dne 23. februarja ob 21. uri po 33. leta starosti rešena z veliko potrpežljivostjo prenehanih bolečin.

Pogreb bo iz hiše žalosti (Glavni trg št. 18) v soboto, 27. februarja ob 11. uri popoldne na mestno pokopališče, kjer se trguje položiti v rodbinsko grobnico.

V Celju, dne 25. februarja 1926.

Jožep Weren, trgovec, soproga — Margit in Helene, otoka. — Reza Treo, mati. — Rudi Zelnicek roj. Treo, Viktor, Emma, Herman Treo, brata in sestra. — Anton Zelnicek, soproga — Elza Treo, svačinja